

GPP4Growth - Policy Brief A1.4 -

Τι είναι οι ΠΔΣ?

Πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) είναι η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να προμηθευθούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα με την ίδια βασική λειτουργία που διαφορετικά θα προμηθευόταν.

Τι είναι το GPP4Growth?

Το GPP4Growth συγκεντρώνει την εμπειρία και τις πρακτικές εννέα δημόσιων φορέων από ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων οργανισμών να εφαρμόσουν πολιτικές που προωθούν την οικολογική καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη μέσω των «Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» (ΠΔΣ). Το 14% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ καταναλώνεται από τις δημόσιες αρχές της Ευρώπης. Αυτή η δημόσια δαπάνη για αγαθά, υπηρεσίες και έργα εκτιμάται συνολικά σε 1,8 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Αυτή η ουσιαστική αγοραστική δύναμη της δημόσιας αρχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την τόνωση της οικοκαινοτομίας, της αποδοτικότητας των πόρων και της πράσινης ανάπτυξης με την προώθηση αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον και από άποψη πόρων.

Factors that Influence Businesses of Key GPP4Growth Sectors to Participate in Green Contracts and Tenders.

Περίληψη των κυριότερων σημείων

Προκειμένου το GPP4Growth να υποστηρίξει και να ενθαρρύνει την καλύτερη εφαρμογή των πρακτικών GPP, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν την προθυμία και την ικανότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων (προσφορά) να εμπλακούν με τις ΠΔΣ. Ως εκ τούτου, ο στόχος αυτής της ενημέρωσης πολιτικής είναι να προσφέρει στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και σε άλλους ενδιαφερόμενους μια επισκόπηση των κινήτρων, των δυνατοτήτων και των αντιληπτών φραγμών που επηρεάζουν την προθυμία και την ικανότητα των ιδιωτικών εταιρειών να ανταγωνίζονται για πράσινες προσφορές. Με βάση την έρευνα που περιγράφεται παρακάτω, αυτή η σύντομη αναφορά συνιστά επίσης μια σειρά ενεργειών που οι αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής μπορούν να λάβουν για να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να ξεπεράσουν τα εμπόδια που εμποδίζουν τη συμμετοχή τους στις ΠΔΣ.

Η Έρευνα

Για να διερευνηθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις σε βασικούς τομείς GPP4Growth που συμμετέχουν σε πράσινους διαγωνισμούς, αναπτύχθηκε ένα ερωτηματολόγιο και κυκλοφόρησε από τα εννέα συνεργαζόμενα όργανα της GPP4Growth. Το ερωτηματολόγιο δημοσιεύθηκε και ολοκληρώθηκε ηλεκτρονικά για να καταστεί δυνατή η εύκολη και ευρεία διάδοσή του και να διευκολυνθεί η συλλογή απαντήσεων και η διαδικασία ανάλυσης. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς ήταν: οι ιδιωτικές επιχειρήσεις από την πλευρά της προσφοράς, το προσωπικό της δημόσιας αρχής στις περιφέρειες εταιρικής σχέσης, δηλαδή στους «αγοραστές» και εμπειρογνώμονες πεδίου με γνώση και εμπειρία των ΠΔΣ στις περιοχές των εταίρων.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται κυρίως από κλειστές ερωτήσεις, καθώς κρίθηκε ότι ήταν ευκολότερο και ταχύτερο για τους ερωτηθέντες να απαντήσουν και να προσφέρουν καλύτερες δυνατότητες κωδικοποίησης, ανάλυσης και σύγκρισης. Εντούτοις, συμπεριλήφθηκαν επίσης πολλές ανοικτές ερωτήσεις που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να παρέχουν περισσότερες πληροφορίες που πιστεύουν ότι είναι σχετικές. Ένα αντίγραφο του ερωτηματολογίου μπορεί να βρεθεί στο παράρτημα Α της έκθεσης πηγή για αυτή τη σύντομη περιγραφή των πολιτικών: Διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις σε βασικούς τομείς GPP4Growth για να συμμετάσχουν σε πράσινους διαγωνισμούς και συμβάσεις.

Όλοι οι εταίροι του GPP4Growth μεταφράστηκαν το ερωτηματολόγιο στη δική τους γλώσσα σε μια προσπάθεια προσέγγισης όσο το δυνατόν περισσότερων τοπικών επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών. Το ερωτηματολόγιο παρέμεινε ανοιχτό από τον Ιανουάριο του 2018 έως τις 5 Μαρτίου 2018, προκειμένου να συγκεντρωθούν επαρκείς απαντήσεις από τις προαναφερόμενες ομάδες στόχους.

Συνολικά, υπήρχαν 117 απαντήσεις στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο. Η κατανομή του τύπου των ερωτηθέντων ήταν η ακόλουθη: 61 αγοραστές (δημόσιες αρχές), 45 επιχειρήσεις προσφοράς (αποτελούμενες από 35 ΜΜΕ και 10 μεγάλες επιχειρήσεις) και 11 εμπειρογνώμονες.

Ποιο είναι το επίπεδο δέσμευσης του ιδιωτικού τομέα με τις ΠΔΣ στις περιφέρειες εταίρους;

Το 59% των επιχειρήσεων που απάντησαν στην έρευνα δήλωσαν ότι έχουν προηγουμένως συμμετάσχει ως υποψήφιοι σε πράσινο διαγωνισμό σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Το 25% των ερωτηθέντων δεν είχε συμμετάσχει ποτέ αλλά προτίθεται να το πράξει στο μέλλον.

Περίπου το 13% δεν είχε ποτέ υποβάλει αίτηση για πράσινη σύμβαση και δήλωσε ότι δεν προτίθεται να το κάνει στο μέλλον. Αυτή η απροθυμία συμμετοχής στις ΠΔΣ στο μέλλον μπορεί να οφείλεται στην αντίληψη των επιχειρήσεων ότι η δέσμευση των δημόσιων αρχών για περιβαλλοντικές επιδόσεις είναι αδύναμη ή ότι τα περιβαλλοντικά κριτήρια δεν έχουν μεγάλη βαρύτητα όταν πρόκειται για την επιλογή ενός διαγωνισμού.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, οι μεγάλες επιχειρήσεις συμμετέχουν περισσότερο σε πράσινες δημόσιες συμβάσεις από ό, τι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Το 67% των μεγάλων επιχειρήσεων ανέφερε ότι είχαν συμμετάσχει σε πράσινες προσφορές, ενώ το 57% των ΜΜΕ ανέφεραν το ίδιο. Ένας πιθανός λόγος για αυτό είναι η μεγαλύτερη ικανότητα στελέχωσης και διοίκησης στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις να αναζητήσουν ευκαιρίες GPP και να προετοιμάσουν την αναγκαία γραφειοκρατία. Οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι επίσης πιο πιθανό να δραστηριοποιηθούν σε τομείς με μεγαλύτερη ένταση κεφαλαίου που έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις (π.χ. κατασκευές και μεταποίηση) και όπου η GPP διαδραματίζει επί του παρόντος σημαντικότερο ρόλο.

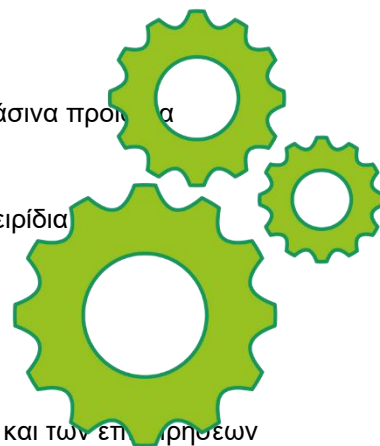
Ποιοι παράγοντες επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να εμπλέκονται περισσότερο με τις ΠΔΣ;

Οι παράγοντες που επιτρέπουν σε μια επιχείρηση να ανταγωνιστεί για πράσινες προσφορές εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες:

1. Η εσωτερική ικανότητα και ικανότητα της επιχείρησης.
2. Η διάρθρωση της αγοράς.
3. Το ισχύον πολιτικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Όλοι οι ακόλουθοι παράγοντες που εντοπίστηκαν στο ερωτηματολόγιο εμπίπτουν στις τρεις αυτές κατηγορίες και θεωρήθηκαν από τους ερωτηθέντες ως καθοριστικούς παράγοντες της προθυμίας και της ικανότητας των επιχειρήσεων να υιοθετούν περιβαλλοντικά βιώσιμες πρακτικές και να συμμετέχουν σε πράσινες προσφορές:

- Διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις ΠΔΣ
- Διαφανή κριτήρια και διαδικασίες GPP
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με την ικανότητα αγοράς για πράσινα προϊόντα
- Οργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης
- Ευνοϊκά περιβαλλοντικά ρυθμιστικά μέτρα
- Διαθεσιμότητα εργαλείων όπως γραφεία υποστήριξης, εγχειρίδια και τα εργαλεία
- Παροχή οικονομικών και χρηματοοικονομικών κινήτρων
- Διαθεσιμότητα πράσινων διαδικασιών πιστοποίησης
- Εφαρμογή του κόστους κύκλου ζωής
- Σχέδια οικολογικού σήματος
- Συνεργασία και εμπιστοσύνη μεταξύ των δημόσιων αρχών και των επιχειρήσεων
- Μέτρηση και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των ΠΔΣ

Ποια είναι τα κίνητρα των επιχειρήσεων για την εμπλοκή σε ΠΔΣ αρχικά?

Τα τέσσερα κορυφαία κίνητρα για την εμπλοκή των επιχειρήσεων σε πράσινες δημόσιες συμβάσεις αναφέρθηκαν από περισσότερα από το 50% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων. Από την οπτική γωνία των ιδιωτικών επιχειρήσεων, η υιοθέτηση πράσινων πρακτικών και συμμετοχή σε Πράσινες Δημόσιες Προμήθειες (GPP):

1. Βελτιώνει την εικόνα του οργανισμού.
2. Είναι ευεργετικό για το περιβάλλον.
3. Δημιουργεί ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη.
4. Είναι επωφελής για την κοινωνία.

Ποια είναι τα εμπόδια που εμποδίζουν τις επιχειρήσεις να εμπλακούν περισσότερο με τις ΠΔΣ;

Τα εμπόδια που εμποδίζουν τις επιχειρήσεις να εμπλακούν περισσότερο με τις ΠΔΣ μπορούν να είναι τόσο εσωτερικές για την επιχείρηση όσο και εξωτερικές. Παραδείγματα εσωτερικών φραγμών περιλαμβάνουν την έλλειψη τεχνικής εμπειρίας στους πράσινους διαγωνισμούς και την περιορισμένη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση εντός της επιχείρησης. Παραδείγματα εξωτερικών εμποδίων περιλαμβάνουν την περιορισμένη πρόσβαση στις πληροφορίες για τις ΠΔΣ, τις συνθήκες δανεισμού και την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, το υφιστάμενο πλαίσιο πολιτικής και τις ευρύτερες τάσεις της αγοράς.

Εμπόδια στις επιχειρήσεις

Σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο, από την οπτική γωνία της προσφοράς, οι έξι πιο έντονα αναφερόμενοι φραγμοί στις επιχειρήσεις που ασχολούνται περισσότερο με πράσινες δημόσιες συμβάσεις και υποβάλλοντας αιτήσεις για «πράσινες» προσφορές ήταν ως εξής:

- Δυσκολία στην αναγνώριση πράσινων πρακτικών μέσω περιβαλλοντικών κριτηρίων και διαδικασιών
- Έλλειψη δεξιοτήτων / εμπειρογνωμοσύνης του προσωπικού του οργανισμού όσον αφορά την προετοιμασία των προσφορών για πράσινες προσφορές
- Έλλειψη τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης στην εφαρμογή των πράσινων απαιτήσεων στις επιχειρηματικές διαδικασίες
- Περιορισμένη πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις πράσινες προσφορές
- Έλλειψη πολιτικής στήριξης και σχετικών κινήτρων
- Έλλειψη κατάρτισης

Η σχετικά χαμηλή αναφορά των δαπανών που αποτελεί ζήτημα στο πλαίσιο της έρευνας αυτής είναι ασυμβίβαστη με άλλες πρόσφατες έρευνες στην περιοχή. Μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας δείχνει ότι οι οικονομικοί περιορισμοί παραμένουν ένας από τους μεγαλύτερους φραγμούς στην υιοθέτηση πράσινων πρακτικών μεταξύ των εταιρειών. Αυτοί οι οικονομικοί περιορισμοί μπορεί να περιλαμβάνουν ζητήματα όπως η πρόσβαση στη χρηματοδότηση και η χρηματοδότηση για να βοηθήσουν στην αμοιβή για πράσινη καινοτομία.

Τι μπορούν να πράξουν οι δημόσιες αρχές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής για να βοηθήσουν στην άρση των φραγμών για τις επιχειρήσεις και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των επιχειρήσεων στις ΠΔΣ;

Εφαρμόζοντας τις συστάσεις που περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα, οι δημόσιες αρχές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής στις εννέα περιφέρειες εταιρών GPP4Growth μπορούν να αναβαθμίσουν, να ενημερώσουν και να ενισχύσουν τις τοπικές επιχειρήσεις, διευκολύνοντας τους να ανταγωνιστούν σε πράσινες προσφορές. Αυτό με τη σειρά του θα προωθήσει την οικολογική καινοτομία στις επιχειρήσεις αυτές και θα προωθήσει την προσφορά φιλικών προς το περιβάλλον αγαθών και υπηρεσιών που είναι φιλικές προς το περιβάλλον και σε ολόκληρη την αγορά.

Εμπόδια

Προτάσεις

- Δυσκολία στην αναγνώριση πράσινων πρακτικών μέσω περιβαλλοντικών κριτηρίων και διαδικασιών	- Για να αντιμετωπιστεί η έλλειψη σαφήνειας στα έγγραφα διαγωνισμού που οδηγεί σε αυτό το εμπόδιο για την εμπλοκή των επιχειρήσεων, οι δημόσιες αρχές μπορούν: - Ενεργοποιήστε προσωπικό στο πλαίσιο του οργανισμού που έχει σχετική πείρα στη σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών. - Εξετάστε το ενδεχόμενο να συνεργαστείτε με έναν εμπειρογνώμονα πεδίου για να ορίσετε τα περιβαλλοντικά κριτήρια που πρέπει να ενσωματωθούν στο έγγραφο υποβολής προσφορών, να γράψετε τις τεχνικές προδιαγραφές και να αξιολογήσετε τις προσφορές που έχετε λάβει. - Ελέγξτε τη διαθεσιμότητα περιβαλλοντικών κριτηρίων, ώστε οι δημόσιες αρχές να μπορούν να τις εισάγουν απευθείας σε νέες προσφορές.
- Έλλειψη δεξιοτήτων του προσωπικού του οργανισμού σχετικά με προετοιμασία των προσφορών για πράσινες προσφορές - Έλλειψη τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης στην εφαρμογή πράσινων απαιτήσεων επιχειρηματικές διαδικασίες - Έλλειψη κατάρτισης	- Οργανώστε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για να αυξήσετε την περιβαλλοντική συνείδηση των επιχειρήσεων και να ενισχύσετε την ικανότητά τους να χειρίζονται νέες τεχνολογίες και καινοτομίες. - Οργανώστε μικρά εργαστήρια GPP για εταιρείες σε βασικούς τομείς GPP4Growth για να τις ενημερώσετε σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στις πράσινες τεχνολογίες και ρυθμίσεις. - Δημιουργήστε εκπαιδευτικό υλικό GPP και ανοίξτε εκπαιδευτικούς πόρους. - Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τα οφέλη των πράσινων δημόσιων συμβάσεων για τον ιδιωτικό τομέα.
- Περιορισμένη πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις πράσινες προσφορές	- Δημιουργήστε μια κεντρική ηλεκτρονική πύλη για πράσινους διαγωνισμούς, όπου όλες οι προσκλήσεις υποβολής προσφορών θα δημοσιεύονται με διαφανή και προσβάσιμο τρόπο. - Δημιουργία γραφείου υποστήριξης GPP στις περιφερειακές διοικήσεις. - Ενημερώστε τους ιστοτόπους των περιφερειακών αρχών με τους σχετικούς πόρους που σχετίζονται με την αειφορία.
- Έλλειψη πολιτικής στήριξης και σχετικών κινήτρων - Πρόσβαση στη χρηματοδότηση πράσινες καινοτομίας	- Δημιουργήστε ένα περιφερειακό σχέδιο δράσης για να περιγράψετε βασικές δράσεις και μέτρα για την προώθηση οικολογικών δημόσιων συμβάσεων και να ενθαρρύνετε την εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα. - Αντιμέτωπη των αποκλίσεων ορισμών στη νομοθεσία σχετικά με θεμελιώδεις όρους σχετικά με τις ΠΔΣ. - Επιλύστε ζητήματα που σχετίζονται με αντικρουόμενους κανονισμούς που εμποδίζουν τις εταιρείες να υιοθετούν πράσινες πρακτικές. - Προώθηση μιας πράσινης φορολογικής μεταρρύθμισης που θα επικεντρώνεται στη μη βιώσιμη χρήση των πόρων, στα μη ανακυκλωμένα προϊόντα και στην παραγωγή αποβλήτων. - Δημιουργήστε ένα προτιμησιακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης με χαμηλότερες εισφορές ασφαλείας για εταιρείες που εφαρμόζουν πράσινες πρακτικές. - Για να αυξηθεί η ζήτηση για πράσινα προϊόντα, οι δημόσιες αρχές μπορούν να παράσχουν δελτία έκπτωσης για περιβαλλοντικές αγορές. - Δημιουργία κέντρων υποστήριξης επιχειρήσεων GPP στις περιφέρειες εταιρικής σχέσης. - Δημιουργήστε ένα ειδικό ταμείο GPP που θα υποστηρίξει τις εταιρείες να υιοθετήσουν πράσινες πρακτικές.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Χρήστος Μπούρας,
Πανεπιστήμιο Πατρών

Διεύθυνση : Κτίριο Α',
Πανεπιστήμιο Πατρών,
26504, Ρίο (Πάτρα)

Τηλ: 302 610 996 651

Email:
bouras@ceid.upatras.gr

Περισσότερες Πληροφορίες

Αυτή η συνοπτική παρουσίαση των πολιτικών παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών και βασίζεται σε έκθεση έρευνας που εκπόνησε το Ίδρυμα Περιφερειακής Ανάπτυξης και Διαλόγου της Μάλτας, εταίρος GPP4Growth. Η πλήρης έκθεση αποκαλείται «Διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις σε βασικούς τομείς της GPP4Growth για συμμετοχή σε πράσινους διαγωνισμούς και συμβάσεις» και διατίθεται κατόπιν αιτήματος.

Επισκεφθείτε το www.interregeurope.eu/gpp4growth για περισσότερα σχετικά με το GPP4Growth.